

In dit hoofdstuk worden de vaak voorkomende bijwerkingen (>1/100) en een ernstige maar uiterst zeldzame bijwerking besproken, met name anafylaxie. Raadpleeg voor de meest actuele informatie over andere postvaccinale verschijnselen na een welbepaald vaccin (2) het Handboek Vaccinaties (2). Tabel 15 geeft een overzicht van de bijwerkingen per vaccin en de frequentie van voorkomen van deze bijwerkingen.

4.8.1.1 Lokale bijwerkingen

PIJN

Voor pijnreductie bestaan verschillende technieken die afhankelijk van de leeftijd en de situatie kunnen toegepast worden. Hier volgt een opsomming van enkele mogelijkheden om pijn door vaccinatie te verminderen (1):

- Gepaste voorlichting van de ouders en het kind over de vaccinatie en de mogelijke bijwerkingen;
- Keuze van de toedieningsroute. In de bijsluiter van Priorix wordt aanbevolen om het vaccin subcutaan (SC) toe te dienen, maar wordt ook vermeld dat het vaccin intramusculair (IM) kan worden toegediend. In de bijsluiter van MMRVaxPRO is te lezen dat het vaccin SC of IM mag worden toegediend. De IM route krijgt de voorkeur gezien deze minder lokale bijwerkingen geeft dan de SC route en gezien de immunogeniciteit van de 2 technieken vergelijkbaar is.
- Toepassen van de aanbevolen vaccinatietechniek (zie deel 4.6.10)
- Applicatie van lokale anesthetica, zoals EMLA-crème;
- Kind op de schoot nemen tijdens de vaccinatie;
- De aandacht van het kind afleiden tijdens het vaccineren.

REACTIE ROND DE INJECTIEPLAATS

Als reactie op de vaccinatie kan rond de injectieplaats roodheid en zwelling ontstaan.

Een **milde lokale reactie** na vaccinatie is meestal het gevolg van een lokale ontstekingsreactie op de injectie. Het treedt meestal enkele uren na de inenting op en verdwijnt vanzelf.

Uitgebreide zwelling van lidmaat (*Extensive Limb Swelling* of ELS) is een gekende bijwerking na een vierde en vijfde dosis DTPa, maar kan ook voorkomen na vaccinatie tegen pneumokokken, tegen hepatitis B,... (24). Er bestaat nog geen algemeen aanvaarde definitie voor ELS. Meestal begint de reactie binnen de 48 uur na vaccinatie en verdwijnt de zwelling na 4 à 5 dagen zonder restletsels (25). ELS wordt vaker gerapporteerd na een hoger aantal dosissen van DTPa dan na een lager aantal dosissen (24).

De incidentie is verschillend naar gelang de definitie die gebruikt wordt. Een incidentie van zwelling van de volledige bovenarm van 2% werd beschreven na de vierde of vijfde dosis van DTPa (26). Roodheid rond de injectieplaats met een diameter ≥ 50 mm werd door Rennels vastgesteld bij 2 tot 10% (afhankelijk van de gebruikte merknaam) na een vierde dosis DTPa. Afhankelijk van de studie wordt na een vijfde dosis DTPa een zwelling met een diameter ≥ 50 mm vastgesteld bij 8-37% (26-28).